

Міністерство освіти і науки України
Національний університет
«Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»

Тези

**77-ї наукової конференції професорів,
викладачів, наукових працівників,
аспірантів та студентів університету**

ТОМ 2

16 травня – 22 травня 2025 р.

Полтава 2025

ФОРМУВАННЯ ЕМОЦІЙНОГО ІНТЕЛЕКТУ У ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ

У сучасному суспільстві все більше уваги приділяється не лише інтелектуальному розвитку дитини, а й її емоційному становленню. Емоційний інтелект (ЕІ) – це здатність усвідомлювати власні емоції, керувати ними, розуміти емоції інших і будувати ефективні міжособистісні стосунки. Саме в дошкільному віці закладаються основи майбутньої емоційної стійкості та соціальної адаптації дитини.

Формування емоційного інтелекту у дітей дошкільного віку – це важливий аспект виховання та розвитку особистості, що включає здатність розпізнавати, розуміти, виражати та регулювати власні емоції, а також розуміти емоції інших людей [1].

На сьогоднішній день одним із головних завдань особистісно-орієнтованої педагогіки та батьківства як оновленої освітньої парадигми є розвиток емоційної компетентності дітей, забезпечення успішної комунікації та соціальної взаємодії. Такий вектор пов'язаний не тільки з соціальними потребами, але й зі збереженням психічного здоров'я дітей. У цьому контексті емоційний інтелект відіграє принципово важливу роль, а його розвиток сприяє емоційному благополуччю дітей.

Поняття «емоційний інтелект» уперше було введено П. Саловей і Д. Майером, а популяризоване Д. Гоулманом, який визначив ЕІ як здатність людини розпізнавати свої емоції й емоції інших людей, керувати ними та ефективно взаємодіяти в соціумі. Основні складові ЕІ: усвідомлення емоцій; саморегуляція; мотивація; емпатія; соціальні навички [5; 6].

У дошкільному віці відбувається активний розвиток емоційної сфери. Дитина починає усвідомлювати свої переживання, порівнювати їх з почуттями інших, засвоює елементарні норми соціальної поведінки. Важливою умовою є наявність стабільного емоційного середовища, де дитина відчувається захищеною.

Розвиток емоційного інтелекту у дошкільному віці сприяє формуванню здатності до самоконтролю, співчуття, емпатії та конструктивної взаємодії. Емоційний інтелект безпосередньо впливає на здатність дитини адаптуватися до соціального середовища: дитячого садка, групи однолітків, шкільного середовища у майбутньому. Діти з розвиненим емоційним інтелектом легше налагоджують стосунки з іншими, краще розуміють емоції та потреби однолітків, що сприяє

створенню комфортного та безпечного соціального середовища, ефективніше справляються з труднощами, непорозуміннями, краще концентруються на навчанні. Розвинений емоційний інтелект знижує ризик виникнення психоемоційних психоемоційний розвиток дитини [1; 5].

В освітньому процесі з дітьми дошкільного віку варто використовувати наступні практичні підходи до розвитку ЕІ. Ігрові методи. Наприклад, «Емоційний кубик» – діти кидають кубик з зображенням емоцій і розповідають, коли вони це відчували. Важливими є і рольові ігри, які сприяють моделюванню ситуацій з вирішенням конфліктів. Казкотерапія. Наприклад, аналіз казкових героїв: «Що відчуває герой?», «Що ти зробив би на його місці?». Арт-терапія (малюнок «Мое сьогоднішнє почуття», вправа «Кольори мого настрою»). Психогімнастика (вправи для імітації емоцій: «Злий їжачок», «Веселий зайчик» тощо) [2; 3; 4].

Розвиток емоційного інтелекту – це цілеспрямований, тривалий процес, що вимагає системного підходу. Використання ігрових, творчих та комунікативних методик у поєднанні з емоційною підтримкою дорослих створює підґрунтя для формування у дитини емоційної компетентності, яка є запорукою її подальшого психологічного благополуччя.

Література:

1. Амплеева О. М. Взаємозв'язок емоційного інтелекту з різними напрямками практичної психології. *Молодий вчений*. 2019. № 2 (66). С.145–149.
2. Бургуї О. В. Групова казкотерапія в особистісно-орієнтованому вихованні дітей. *Вісник Житомирського державного ун-ту ім. Івана Франка*. 2005, № 25. С. 203- 205.
3. Зарицька В. В. Соціально-психологічні чинники розвитку емоційного інтелекту. *Теорія і практика сучасної психології*. 2012. Вип. 4. С. 20–23.
4. Методика роботи з українською казкою в дитячому садку / Л. А. Шик та ін. Харків : Фоліо, 2019. 223 с.
5. Подофей С. Емоційний інтелект особистості й особливості його становлення. *Науковий вісник ХДУ*. 2019. С. 260–265. URL: <https://pj.journal.kspu.edu/index.php/pj/article/view/45/43>.
6. Фролова Г. Наукові підходи до визначення феномену "Емоційний інтелект". *Теорія і практика сучасної психології*. 2018. С. 107–111. URL: http://tpsp-journal.kpu.zp.ua/archive/1_2018/22.pdf.